

Sıhî Müze Hakkında

Dr. Tefvik Rüştü (ARAS)

(Çeviren: Yusuf Ziya AKTAŞ*)

ÖZET

Doktor Ahmet Tefvik Rüştü (Aras) 1883-1972. İstanbul Numune-i Terakki Mektebi ve Beyrut Tıbbiye Mektebi mezunudur. 1911’de Genel Sıhîye Müfettişliği, 1912’de Üsküp Hilal-i Ahmer Hastanesi ve Çanakkale Hastanesi Baştabipliği, 1913’te Sağlık Genel Müdürlüğü I. Müfettişliği ve Hıfzısıhha Şubesi Müdür Muaviniği, 1914’te Teftiş Kurul Başkanlığı, 1916’da Genel Müfettişlik, 1917’de Yüzbaşılık Rütbesi ile I. Ordu Hıfzısıhha Müşavirliği, 1918’de Yüksek Sağlık Meclisi üyeliği görevlerinde bulunmuştur. 1920-1923 tarihleri arası Menteşe Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapmıştır. 1923’te Sağlık Bakanlığı, 1925-1938 yılları arasında Dışişleri Bakanlığı yapmıştır. Tefvik Rüştü Bey 1914’te yayınlanmış olan bu yazısında, sağlık müzelerinin neden gerekli olduğunu, tıpkı Berlin’de olduğu gibi bizde de acilen bir sağlık müzesinin kurulması gerektiğini belirtmiştir. Bu müze binasının fiziki yapısını, içinde bulunması gereken aletleri, müzenin çalışma şeklini ve topluma faydalarını detaylarıyla anlatmıştır. Aynı yıllarda çiçek hastalığı, humma ve sıtma gibi toplumsal hastalıklar üzerine eserler vermiş, verem, sıtma, frengi gibi hastalıklarla inleyen Anadolu’nun hastalıklara karşı koymasının ve bilinçlenmesinin en kısa süreli ve en etkili yolunun sağlık müzeleri kurmak olduğunu söylemiştir. Bu yazı, Türk Bilgi Derneğinin yayın organı olan Bilgi Mecmuası’nın 6. sayısında 1914 (1330) yılında yayınlanmıştır. 1917’de dönemin Sıhîye Umum Müdürü Dr. Adnan Adıvar tarafından bu müzenin kurulmasına karar verilmiş, sonraki yıl Hıfzısıhha Müzesi adıyla 23 Temmuz 1918 tarihinde, Sultanahmet Divanyolu’ndaki bugünkü binasında açılmıştır. Bina günümüzde halen İstanbul Sağlık Müzesi olarak kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sıhî Müze, Sağlık Müzesi, Tefvik Rüştü Aras

Tür: Çeviri

Yayın Süreci

Gönderim: 1.06.2020

Kabul: 21.07.2020

Yayınlanma: 12.08.2020

Cappadocia - Göreme Open Air Museum /
Nevşehir

Orijinal Eser Bilgileri

Doktor Tefvik Rüştü. (1914). Bilgi Mecmuası, 1(6), ss.650-655

Önerilen Atıf

Dr. Tefvik Rüştü. (1914). Sıhî Müze Hakkında, (Yusuf Ziya AKTAŞ, Çev.). *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 2(1), 15-27.

* Gazi Üniversitesi, Doktora Öğrencisi, yusufziya140@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-3136-6449

Teşekkür: Bu yazıya ulaşmamı sağlayan hocam Prof. Dr. Bahri ATA’ya teşekkür ederim.

GİRİŞ

Şahsi ve İctimaî hayata fâide-i ameliyesi olan ma'lumatı ahaliyeye kolay ve nafiz (etkili) bir surette verebilmek için umumi müzeler en büyük birer amildir. Memalik-i mütemeddinede (medeni devletler) fünûn-u tabii'yye hakkında herkese kolayca ma'lumat verecek hayvanat, nebatât, ma'deniyat müzeleri hususat-ı snâiyye hakkında ma'lumat vermek için turuk-u maabir (bayındırlık), vesait-i nakliye-i beriyye (kara taşımacılığı), vesait-i nakliye-i bahriyye (deniz taşımacılığı) müzeleri olduğu gibi herkese lazım olan hususat-ı sihhîye hakkında kolay ve açık ma'lumat-ı ameliye vermek için de millet sihhîye müzeleri te'sis olunmuştur. Buna benzer müzelerin pek faydalı şayan-ı dikkat bir nümûnesi Berlin'de amelenin vikaye-i hayatı (işçi sağlığını koruma) müzesidir.

Daimi (Amelenin vikaye-i hayatı) sergisi

Müessesenin Reisi. - Mösyö Versener: Müşavirin-i hâss-ı hükûmetten ve dâhiliye nezareti raportör müşavirinininden. Kısım-ı Fenni Müdürü.-Mösyö Hartman: Müşavirin-i hâssı hükûmetten ve imparatorluk sigortası meclis-i idâre reisi. Ve Muallim Doktor Mösyö Albert. 1903'de küşad edilen (açılan) bu daimi müessese mevcudiyetini rayıştakin (Reichstag Berlin Parlamentosu) nisbet-i delaletkârisine (klavuzluğuna) medyundur (borçludur). (189) Müessese 3/4 hektar vüs'atinde bir kıta-i arazi üzerinde inşa edilmiş yekdiğerine fevkinde ders salonu bulunan bir dehliz vasıtasıyla merbut iki binadan mürekkeptir.

1- Memurin dairesi

2- Sergi dairesi

Memurin dairesinde memurin odaları, reis dairesi ve birinci katta dahi müessesenin kütüphanesi ve bir verem müzesi vardır. Ders salonu ki "amelenin vikaye-i hayatı" ile münasebetdar konferanslara tahsis edilmiştir; (196) kişi oturabilecek sıraları vardır.

Sergi dairesine gelince; 1610 metre murabba (metrekare) vüs'atinde (genişliğinde) bir kıta-i arazi üzerine inşa edilmiş bir binadan ibaret olup 818 metre murabba bir saha-i teşhire malik bir galeriyi havidir (içerir). Müessese dâhiliye nezareti tarafından idare olunur. Ve fabrikacılarla muhteriaların(üretici) mahsulatını kabul eder.

Teşhir edilen eşyanın cesamet-i tabiiyede (doğal görüntüde) olmasına mümkün mertebe itina olunur. Sahiplerinden ücret alınmaz. Ve müessese bir ay teşhir getirilen eşyayı iğreti olarak kabul eder. Mamafih onları sahiplerine istediği zaman iade hususunda da muhtardır.

Sergi iki büyük şubeye münkasımdır (bölünmüştür) ki en mühimini (amelenin kazalara karşı vikayesi) kısmı teşkil eder. Burada nazarı dikkati ehemmiyetle celbe şayan bir nokta, sergideki eşya, alât ve edevatın

büyük bir kısmının yerlerinde olduğu gibi, şerait-i esasiyelerini (temel özelliklerini) gâib etmeyerek arz edilmesidir.

115 Makine tamimiyle hal-i faaliyette teşhir edilmiştir. Bunlardan el ile idare edilenlerden maadası (harici) (motor) vasıtasıyla tahrik olunur. Ve cümlesi sergi dairesinin zemin katına mevzudur. Galeriye gelince, birçok echize, nûmuneler, levhalar, fotoğrafler ile memludur (doludur). Ve hepsinin üzerinde anlaşılması gayet kolay ve mûcez levhacıklar vardır. Her makine üzerinde kazaların hudusuna (meydana gelmesine) mani olmak için ilave edilen parçalar kırmızıya ve muzırr-ı sıhhat (sağlığa zararlı) olan tozların, gazların ve buharların imhasına mahsus vesâit de maviye boyanmıştır.

Halik dehlizinde (gözlerin ve elbiselerin vikayesine) muhtass echize (özel cihazlar) teşhir olunuyor. Asıl sergi dairesine gelince, burada bir kısım alât-ı mürfia (vinç) (Les machines de levage) kazaların önünü almaya mahsus emniyet cihazlarının ikinci kısım ormanlarda çalışan amelenin ve onun karşısında da ma'den amelesinin vikayesine mahsus echizenin teşhirine tahsis olunmuştur. Bu dairenin yanında da kâğıtçılığa matbaacılığa ait makineler, sabun tazyik makinaları, muhtelif hamirler (pates) imaline mahsus makineler, kasaplığa ait ve elbiseciliğe mahsus alât teşhir edilen salon bulunur.

Halin tam ortasında dahi ma'den ihracatında kullanılan echize ve alât-ı ziraiye makineleri ve (bahriyye sanatkarın cemiyeti) tarafından tasnif edilen alât ve levazım (gemilerde açılan delikleri tıkamaya mahsus echize tahlisiye edevatı) müsadif-i nazar olur (göze çarpar).

Galerinin üzerinde; buhar kazanları ve boruları, alât-ı mürfia ve nakil, imalat ve ihracat-ı ma'deniye, tuğlacılık, kiremitçilik, inşaat ve sanayi-i kimyevide vukuu muhtemel kazalara karşı imâl edilen emniyet cihazlarından mürekkep bir koleksiyon vardır.

İkinci şube ise (Sinai-i Hıfzısıhat)'a tahsis kılınmıştır. Burada teneffüs edilen havanın tasfiyesine mahsus echize, tozların kaldırılması için müsta'mel alât, menfesler, banyolar ve te'sisat-ı mâyia (su tesisatı) görülür. Bunlardan sonra amelenin gıdalarına, meskenlerine, talim ve terbiye-i avama, himaye-i etfal ve şabbane müteallik (gençlere yönelik) levazım ve alât gelir ki, bütün bu hasenata taalluk eden şeyler hususi bir pavyona vaz olunmuştur.

Müessesenin masarifi imaliyesi 565,000 vernik bedeli dahi 468,000 marka çıkmıştır.

Memurin dairesinde bulunan verem müzesine gelince vereme karşı mücadeleyi temin eden merkezi komite tarafından idare olunur.

Bu müzede amelenin sanatlarını işlerken dūçar olacakları kazalar, hastalıklar gösterildiği gibi bu kazalara, hastalıklara dūçar olmamak için ne gibi tertibât ve tedabire lüzum olduğu alât, edevat, resimler, modeller, levhalar, grafiklerle inzar-ı umumiyeye arz edilmiştir. Her gün muayyen saatte açık olan bu müzeyi herkes cüz'i bir ücretle ziyaret eder. Müzenin bekçisi her şey hakkında muayyen bir program dâhilinde züvvara (ziyaretçiler) ma'lumat verir. Başlıca cihetlere nazarı dikkatlerini celbeder. Pazar günleri müze herkese meccanen küşadedir (giriş ücretsizdir). Ahali, amele, mektep talebeleri buraya giderek sanat kazaları hakkında kolayca ameli ma'lumat edinirler.

**

Memleketimizde dahi her şeyden evvel düşünülecek husus ahalinin terbiye-i İctimaîyesi, dünyadan, insanlıktan haberdar olup kendisine ve memleketine karşı vazifesini öğrenmesidir. Bir şahsın kendine ve memleketine karşı vazائفinden en mühimi muhafaza-i sıhhatidir. Muhafaza-i sıhhat için kitaplarda, gazetelerde okunacak, konferanslarda dinlenecek ma'lumattan herkes mütesaviyen (eşit) istifade etmez. Ekseriya birçoklarının bir kulağından girer, diğerinden çıkar. Memleketimizde değil avam-ı ahali, en münevver havasın dahi muhafaza-i sıhhat hususunda fâide verir, ameli ma'lumatı pek azdır. Herkes muhafaza-i sıhhat ve hıfzı sıhhat isimleri içinde, muzlim meçhulât arasında yuvarlanmaktadır. Şahsi ve umumi hıfz-ı sıhhat hakkında konferanslar ve neşriyat vasıtasıyla ahalinin, askerinin ve talebenin ve genç ve ihtiyar her sınıf halkın nazar-ı dikkatini celbe çalışmakta devam ile beraber bir de millet sıhhat müzesi tesisine muvaffak olunursa ahalinin muhafaza-i sıhhatine daha ameli olarak istifadeler temin edilmiş olur. Bu müzeden; harbiye nezareti askerlerini maarif ve evkaf nezaretleri mekteb-i tâlib ve talebelerini, sıhhiye müdüriyeti doktorlarını, ve şehremanını bütün şehir halkını, hükûmet bil cümle ahalisini istifade ettirebiliyor.

Hülâsa bu yüzden husûle gelecek ameli terbiye-i sıhhiyeden bütün devair-i hükûmet ve efradı millet menfaatkârıdır. Binâenaleyh böyle bir müzenin kolaylıkla teşkiline dair hükûmetin kâffesinin iştirak ve muaveneti lazımdır. Ve bu o kadar menfaatli ve esaslı bir emr-i hayrdır ki memleket için fevâid-i lâyehsadır (sayısız faydalar). Aynı zamanda ilmi, medeni, insaniyet nazarında mühim bir müessese hayr-ı havâhane meydana gelecektir ki esasen Avrupa konferansına dâhil olan Osmanlı hükûmetinden âlem-i insaniyet bu gibi teşebbüsât-ı medeniyeyi çoktan beklemektedir. Hâlbuki bütün bu esbabın fevkinde ulvi ve ulviyeti tespitinde nalekâr (inleyen) bir sadâ, bir istimdat âvâzesi (yardım çılgılığı) vardır ki bizden bir an evvel imdâdına şitab (koşmak) etmemizi talep ediyor. Bu sadâ yer yer hastalıklarla inleyen Anadolu'nun, meridâne (hastalıklı) nidasıdır. Veremin, sıtmanın, frenginin zehirli tırnaklar ile yürek parçalayan sinesi her an tırmalanan. Çocuklarının pek çoğu yaşamadan ölen, yaşayanlarının bir kısmı ölüden farkı olmayacak kadar cılız ve çelimsiz vücutlarıyla hayat kavgasında sendeleye sendeleye sürüklenen bu yaralı

ananın yürek parçalayan istimdâdı en hissiz yürekleri ezecek bir haldedir. Anadolu içerisinde öyle köyler biliyorum ki senelerden beri ne bir asker çıkmış ve ne de bir kızın evlendiği görülmüştür. Şiş karınları, sıksa boyunlarıyla canlı cenaze halinde dolaşan bu zavallılar uzaklardan gelen hıfzısıhhat teranelerine karşı ne acı bir istihza-i giryan (ağlayış) teşkil ediyor. Milletın sağlığı meselesinde kaybedilecek zaman kalmamıştır. Bir kevn-i evvel müessir ve nafiz çareler düşünmeliyiz. Bunun için tedbirler pek çoktur. Hepsine de ayrı ayrı tevessül olunmalıdır; fakat hepsinden evvel hastalıklara karşı açılacak umumi cidalde halkımızın mukteza-i ma'lumat (gerekli bilgi) ile mücehhez (donanmış) olması esbab-ı muvaffakiyetin (başarı sebepleri) en mühim avamilindendir (etken). İşte herkese en az vakit içinde en çok ilmi ma'lumat vermek için tecrübe olunan vesait meyanında en çok muvaffakiyet temin edeni ilancılıktır. Müzelerde bu ilancılığın en esaslı bir yoludur.

Böyle bir müzenin suret-i tesisine gelince tesisat-ı idariye ve ilmiyede şimdiye kadar olduğu gibi bir evceğiz tutarak idare-i maslahat ile göçebe gibi islahına çalışmak bu meselede olamaz. Şehrin vesait-i nakliyenin kolayca uğrayacağı münasip bir mahâlinde, bir arsa bulmalı. Buraya iyi bir mimarın plan-ı dairesinde muktedir bir şirket vasıtasıyla bir bina inşa ettirmeli. İnşaat tamamıyla ikmâl olup esaslı dâhili tertibâtı da bittikten sonra iki sene mukaddem derste tesis eden beynelmilel hıfzısıhhat sergisini bu defa sabit hıfzısıhhat müzesi halinde tebdil etmeye uğraşan şirket-i ilmiyeye, yahut başka böyle bir heyet-i ilmiyeye vermelidir. Mezkûr şirket veya heyet istenilen maksûda göre bilcümle tertibâtını ihzar ve yerlerine vaz ettikten sonra anahtarını bize teslim etsin. Müze tayin edilecek cesamet, vüs'at ve şekline göre iki veya üç kattan ibaret olur. Üst katta beş büyük salon bulunur. Bunların her birilerine memleketimizin emraz-ı ictimaîyesinden (toplumsal hastalıklar) olan verem, frengi, sıtma ve terahum, çiçek hastalıklarının esbabı, suret-i sirâyeti memleketteki tahribatı, tarz-ı tedavisi hakkında mulajlar (döküm), resimler levhalar ve ilh..(ila-ahir) vaz olunur. Bir salona dahi umumi ve şahsi hıfzısıhhatın bilinmesi için lazım olan tertibât konulur. Binanın alet katında bir büyük konferans salonu ile memurinin ikametine mahsus iki oda vesaire yapılır. Bu müzeye bir memur, bir hademe kâfidir. Her gün muayyen zamanlarda açık bulunur. Askerler, talebe, kadınlar, meccanen diğer züvvar küçük bir duhuliye ile bu müzeyi ziyaret ederler. Memura evvelce bir izahname verilir. Bu izahname risale halinde de tab olunarak züvvara bir ücret mukabilinde dağıtılır. Memur izahnâmeden harice çıkmamak üzere gelenlere makine gibi ortaya konulanları anlatır. Konferans salonunda her hafta ictimaî hastalıklarımız ve ameli hıfzısıhhat hakkında meccanen konferanslar verilir. Bir sinema da konferanslara can verir.

Doktor Tefrik Rüşdü.

İstanbul: Türk Bilgi Derneği, 1330 (1914)

Bilgi Mecmuası cilt: 1, sayı: 6, sayfa: 650-655

Matbaa-i Amire/ İstanbul

KAYNAKÇA

Topçu, İ., & Tokaç, M. (2012). Sıhî Müze Atlası. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Platformu*, 23, ss.98-101

Toprak, Z. (1987). Türk Bilgi Derneği (1914) ve Bilgi Mecmuası. *Osmanlı İlmî ve Mesleki Cemiyetleri*, 1, ss.247-254.

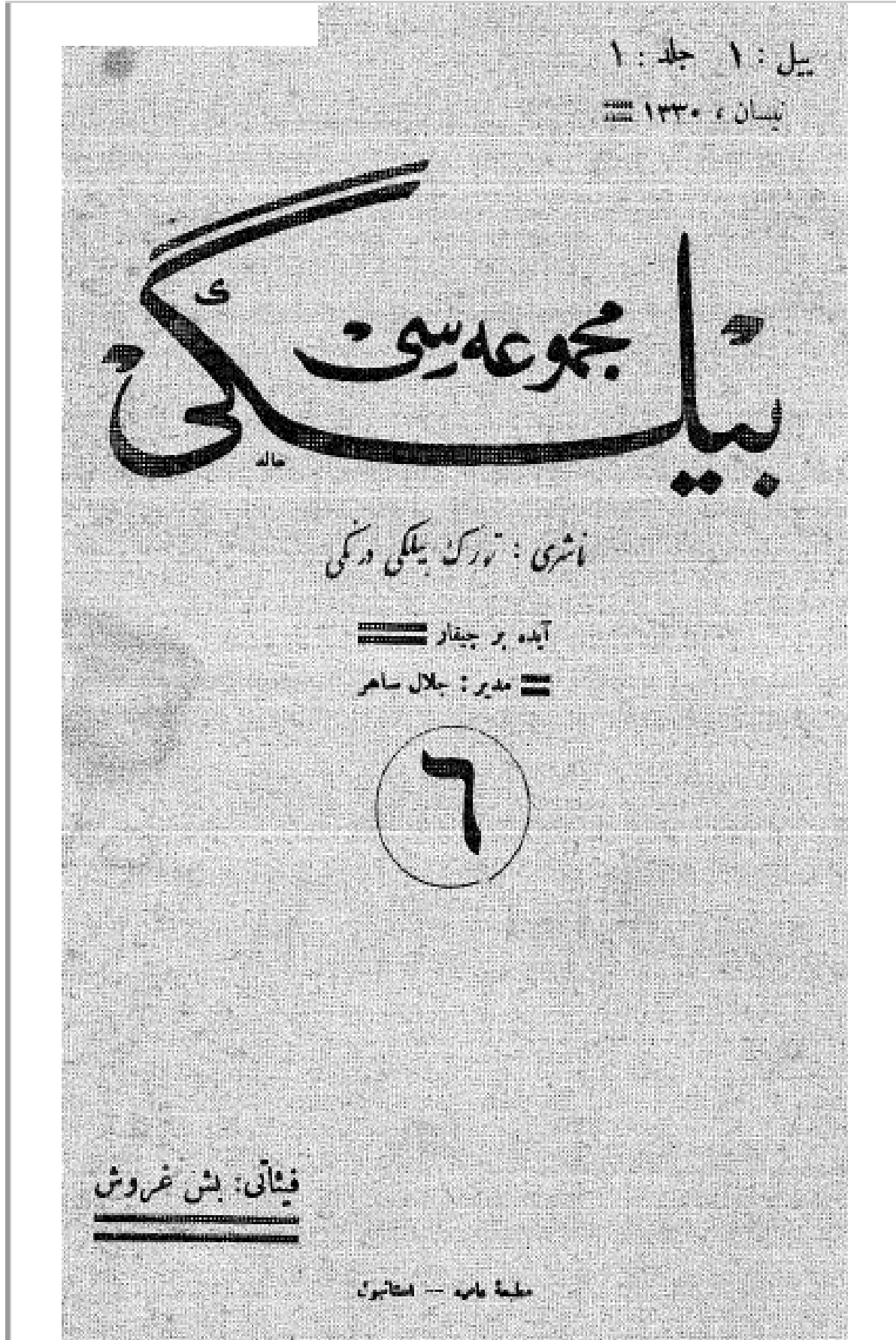
İnternet Kaynakları

http://www.mfa.gov.tr/sayin-tevfik-rustu-aras_in-ozgecmisi.tr.mfa

<https://istanbulism.saglik.gov.tr/TR,134117/muze-sayfasi.html>

http://www.istanbulsaglik.gov.tr/w/sb/arsag/resim/sergi_rapor.pdf

Original Eser

ھىمى موزە ھقئدە

شخصى واجتماعى حياثه فائده عملیهى اولان معلوماتى أهالى به قولای وناقذ بر صورتده ویره بيلمك ايچين عمومى موزهلر اك بويوك برر عامدر . ممالك متمدنه ده فنون طبعیه حقئده هر كسه قولايجه معلومات ویره جك حيوانات ، نباتات ، معدنيات موزهلرى خصوصات صناعیه حقئده معلومات ویره مك ايچين طرق معابر ، وسائط نقلیه بریه ، وسائط نقلیه بحره موزهلرى اولدینی كی هر كسه لازم اولان خصوصات ھیه حقئده قولای و آچیق معلومات عملیه ویره مك ايچين ده ملت ھیه موزهلرى تأسیس اولونمشدر . بوكا بگزهر موزهلر ك پك فائدهلى شایان دقت بر نمونهى برلنده عملهك وقایه حیاتی موزه سیدر .

رائى (عملهك وقایه حیاتی) سر كیسی

مؤسسهنك رئیسی . — موسیو وهرسنهر : مشاورین خاص حكومتدن وداخلیه نظارتی داپورتور مشاوریندن .

قسم فنی مدیری . — موسیو هارتمان : مشاورین خاص حكومتدن وایمپراطورلق سیغورطهسى مجلس اداره رئیسی . ومعلم دوكتور موسیو آلبرت . ۱۹۰۳ ده كشادایدیلن بودائی مؤسسه موجودیتنی رایشتافك نسبت دلالتكار یسنه مدیوندر . (۱۸۹) مؤسسه هكتار وسعتنده بر قلعه اراضی اوزرئده انشا ایدیلش یكدیكرینه فوقنده درس سالونى بولونان بر دهلیز واسطه سیله مربوط ایكى بنادن هر كیدر .

۱ — مأمورین دائرهسى

۲ — سر كی

مأمورین دائره سنده مأمورین اودالرى ، رئیس دائرهسى و برنجی قائده دخى مؤسسهك كتبخانهسى وبروم موزهسى واردر . درس سالونى ، كه

« ۶۵۲ » — صی موزه حلقده — « یلی »

اورمانلرده چالیشان عمله نك و اونك قارشیندهده معدن عمله نك وقایه سنه مخصوص أجهزه نك تشهرینه تخصیص اولنمشدر . بو دائره نك یانندهده کاغذ چیلغه مطبعه چیلغه نأد ما کینالر ، صابون تضیق ما کینالری ، مختلف خمیر (pâtes) لر اعماله مخصوص ما کینالر ، قصابلغه نأد ، والیسه چیلکه مخصوص آلات تشهر ایدیلن سالون بولونور .

هالك نام اورتاسنده دخی معدن اخراجاتنده قولانیلان أجهزه و آلات زراعیه ما کینالری و (بحریه صنعتکاران جمعیتی) طرفندن تصنیف ایدیلن آلات و لوازم (کیلرده آجیلان ده لیکلری طباقمه مخصوص أجهزه ، تخلیصیه أدواتی) مصادف نظر اولور .

غاله رینك اوزرنده : بخار قازانلری و بورولری ، آلات مرفعه و نقل ، اعمالات و اخراجات معدنیه ، طوغلاجیلق ، کرمه میدجیلک انشاآت و صنایع کیمیوهده وقوعی محتمل فضالره قارشى اعمال ایدیلن امنیت جهازلرندن مرکب بر قواله کسیون وارددر .

ایکنجی شعبه ایسه (صناعی حفظ صحت) ده تخصیص قیلنمشدر . بوراده تنفس ایدیلن هوانك تصفیسه مخصوص أجهزه ، توزلرک فالدیریلماقی ایچین مستعمل آلات ، منسلر ، بانولر و تأسیسات مایعه کورولور . بونلردن سوکرا عمله نك غدالرینه ، مسکنلرینه ، تعلیم و تربیه عوامه ، حمایه أطفال و شبانه متعلق لوازم و آلات کلیرکه ، بوتون بو حسانه تعلق ایدن شیر خصوصی بر پاریسونه وضع اولونمشدر .

مؤسسه نك مصارف اعمالیه سی ۵۶۵.۰۰۰ ویرنیک بدلی دخی ۲۶۸۰۰۰ مارقه چیقمشدر .

مأمورین دائره سنده بولونان ورم موزه سنه کلنجه ورمه قارشى مجادله یی تأمین ایدن مرکزی قومیه طرفندن اداره اولونور .

بو موزه ده عمله نك صنعتلری ایشرکن دوچار اولاجقلى فضالر ، خسته لقلر کوستریلدیکی کییی بو فضالره ، خسته لقلره دوچار اولماقی ایچین نه کییی تربیات و تدابیره لزوم اولدیغی آلات ، أدوات ، رسملر ، موده لر ، لوحلر ، غرافیکلره انظار عمومییه

﴿ ۶۰۱ ﴾

— صی مرزہ حقنہ —

﴿ یلی ﴾

«عمله نك وقایه حیاتی، ایله مناسبندار قونفرانساره تخصیص ایدیلشدر؛ (۱۹۶) کیشی اوطور ایله جک صیرالری واردر .

سرکی دائره سنه کلنجه : ۱۶۱۰ متره مربعی وسعتده برقطعه اراضی اوزینه انشا ایدیلش بر بنادن عبارت اولوب ۸۱۸ متره مربعی برساحة تشهره مالک بر غالهری بی جاویدر. مؤسسه داخله نظارتی طرفدن اداره اولونور. وفابریقا جیلرله مخترعلرک محصولاتنی قبول ایدر.

تشهر ایدیلن اشیانک جسامت طبعیه ده اوناسه ممکن مرتبه اعتنا اولونور. صاحبزندن اجرت آلیناز. و مؤسسه برای تشهر کتبریلن اشیانی ایگره تی اولارق قبول ایدر. مع مافیله اولری صاحبزینه ایسته دیکی زمان اعاده خصوصنده مختاردر .

سرکی ایکی بویوک شعبه یه منقسمدر که اک مهمنی (عمله نك فضالره فارشی وقایه سی) قسمی تشکیل ایدر . بوراده نظر دقتی اهمیتله جلبه شاپان بر نقطه ، سرکیده کی اشیاء آلات و ادواتک بویوک بر قسمک بر لرنده اولدینی کی، شرائط اساسیله ربی غائب ایتمه یه رک عرض ایدیله سیدر .

۱۱۵ ماکینا تمامیه حال فعالیتده تشهر ایدیلشدر . بونلردن آل ایله اداره ایدیله نلردن ماعداسی (موتور) واسطه سیله تحریک اولونور . وجهله سی سرکی دائره سنک زمین قاتنه موضوعدر .

غالهری یه کلنجه ، بر جوق آجهزه ، نمونه لر، لوحه لر، فوطوغرافیلر ایله مملودر. وهیسنک اوزرنده آکلاشیلماسی غایت قولای و موجز لوحه جقلر واردر. هر ماکینا اوزرنده قضالرک حدوتنه مانع اولوق ایچین علاوه ایدیلن پارچهلر قیرمیزی یه و مضر صحت اولان توزلرک ، غازلرک و بخازلرک احسانه مخصوص وسائطده ماوی یه بویا نمشدر .

هالک دهلیزنده (کوزلرک و آلیسه لرک وقایه سنه) مختص آجهزه تشهر اولونویور .

اصل سرکی دائره سنه کلنجه، بوراده بر قسم آلات مرفعه (Les machines de levage) قضالرک اوکنی آلمغه مخصوص امنیت جهازلرینک، ایکنجی قسم

﴿ ٦٥٤ ﴾ - صهي موزه حلقده - ﴿ يئلي ﴾
 چوقدن بکه مکده در. حالوکه بوتون بوأسبابك فوقده علوی وعلوی نبتده
 تاله کار برصدا، براستمداد آوازه سی واردر که یزدن بر آن اول امدادینه شتاب
 ایجه مزی طلب ایدیور. بو صدا برر خسته لقلره ابکله ین آنادولینک، مریشانه
 نداسدر. ورمک، صیتانک، فرنکیک زهرلی طیرناقلرله یورمه ک پارچالایان سینه سی
 هر آن طیرمالانان، چوققلرینک بک چوغی یانامادن اولن، پاشاپانلرینک بر
 قسمی اولودن فرقی اولما یاجق قادار جیلز و جلیمسز وجودلرله حیات غوغاسنده
 سنده لهیه، سنده لهیه، سوروکلن بو یاره لی آنانک یورمه ک پارچالایان
 استمدادی اُک حسسز یورمه کلری اُزه جک بر حاله در. آنادولی ایچریسنده
 اویله کویلر بیلیرم که سئلردن بری نه بر عسکر چیقمنش ونه ده بر قیزک اوله ندیکی
 کورولمشدر. شیش قارینلری، صیقه بو بونلرله جانلی جنازه حالده طولاشان
 یوزاوالیلر اوزاقلردن کلن حفظ همت ترانه لرینه قارشلی نه آجی بر استهزای
 کریان تشکیل ایدیور. ملنک صاغلی میثله سنده غائب ایدیله جک زمان
 قالماشدر. بر کون اول مؤثر و نافذ چارملر دوشونمعلی یز. بونک ایچین
 تدبیرلر بک چوقدر. هپسده آری آری توسل اولونمالیدر؛ فقط هپسندن
 اول خاسناقلره قارشلی آجیلاجق عمومی جدالده خلتمزک مقتضی معلومات
 ایله مجهز اولماسی أسباب موفقیتک اُک مهم عواملدندر. ایشته هرکسه اُک
 آزوقت ایچنده اُک چوق علمی معلومات ورمک ایچین تجریه اولونان وسائط
 میاننده اُک چوق موفقیت تأمین ایده فی اعلانچیلقدردر. موزه لرده بو اعلانچیلک
 اُک اساسلی بر یولیدر.

بویله بر موزه نک صورت تأسیسه کلنجه تأسیسات اداریه و علمیه ده
 شیمدی به قادار اولدینی کیی بر اوجکیز طوتارق اداره مصلحت ایله کوچه
 کیی اصلاحنه چالیشق بو مسئله ده اولاماز. شهرک وسائط نقلیه نک قولایچه
 اوغرا یاجنی مناسب بر محلنده، بر عرصه بومالی. بورایه آبی بر معمارک بلانی
 دائره سنده مقتدر بر شرکت واسطه سیله بر بنا انشا ایتمه لر مه لی. انشآت تمامیه
 ا کمال اولونوب اساسلی داخلی ترتیبانی ده بیتدکدن سوکرا ایکی سنه مقدم
 درسه تأسس ایده ن بین الملل حفظ همت سرکیستی بودفعه ثابت حفظ همت
 موزه سی حاله تبدیل ایتمک اوغراشان شرکت علمیه به، یا خود باشقا بویله بر هیئت
 علمیه به ویرمه لی در. مذکور شرکت ویا هیئت ایسته نیله ن مقصده کوره باجله

﴿ ٦٥٥ ﴾

— صحنه موزه حقهده —

﴿ يلى ﴾

ترتيبى احضار و برلرینه وضع ابتداکدن سوکرا آناختارینی بزه تسلیم ایتسین. موزه تعیین ایدیه چک جسامت ، وسعت و شکلنه کوره ایکی ویا اوج قاندى عبارت اولور. اوست قانده بش بویوک سالون بولونور. بونلرک هر برلرینه مملکتیزک أمراض اجتماعیه سندن اولان ورم ، فرنکی ، صیتما و تراخوم ، چیچک خسته لقلربنک أسابی ، صیرت سراچی ، مملکتنده کی تخریبانی ، طرز تدویسی حقهده مولازلر، رسبلر، لوحلر واخل وضع اولونور. برسالونه دخی عمومی و شخصی حفظ صححتک بیلیمه سی ایچین لازم اولان ترتیبات قونولور . ینانک آت قاننده بر بویوک قونفرانس سالونی ایله مأمورینک اقامته مخصوص ایکی اودا وسائر یاییلیر. بوموزه به بر مأمور، بر خدمه کافیدر. هر کون معین زمانلرده آچیق بولونور . عسکرلر، طلبه، قادیسلر محاناً، دیگر زوار کوچوک بر دخوله ایله بوموزه بی زهارت ایدرلر. مأموره اولجه بر ایضاحنامه وریلیر . بر ایضاحنامه رساله حالنده ده طبع اولونارقی زواره بر اجرت مقابلنده داغیلیر . مأمور ایضاحنامه دن خارجه چیقماق اوزره کلنلره ما کینا کبی اورتایه قونولانلری آکلاییر. قونفرانس سالوننده هر هفته اجتماعی خاستالقلربمز و عملی حفظ صححت حقهده محاناً قونفرانسلر وریلیر. بر سینه ماده قونفرانسلره جان و بریر.

در قنور نوزیب رشدی

Sağlık Müzesi Binası Eski ve Yeni Fotoğrafları

Fotoğraf 1. Eski (<https://dosyaism.saglik.gov.tr/Resim/81376.muze-eskijpg.png?0>)Fotoğraf 2. Yeni (<http://www.istanbul.gov.tr/kurumlar/istanbul.gov.tr/promo/saglik-muzesi-1.jpg>)